

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ulvig Kiær AS
Sandøla Gård
Hengebruveien 43
7870 Grong

Deres ref

Vår ref

Dato

17/2241-

8. juni 2021

Flåttådalselva kraftverk i Namsskogan kommune i Trøndelag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har den 13.11.2017 avslått søknaden fra Ulvig Kiær AS om tillatelse til bygging av Flåttådalselva kraftverk i Namsskogan kommune i Trøndelag. Avslaget er påklaget av Ulvig Kiær AS.

NVE har vurdert klagen uten å finne grunnlag for å gjøre om på sitt vedtak, og har sendt saken til departementet i brev av 06.07.2018.

1. Bakgrunn

Ulvig Kiær AS søkte 17.04.2016 om tillatelse til å bygge Flåttådalselva kraftverk. Det foreligger to hovedalternativer for utbygging, og det er kraftstasjonsplasseringen som skiller alternativene. Kraftverket vil utnytte et fall på 64/52 m i Flåttådalselva mellom inntak på kote 224 og kraftstasjon på kote 160 (alternativ A) eller kote 172 (alternativ B1/B2). Kraftverket vil ha en maksimal slukeevne på 16,8/18,8 m³/s, som tilsvarer 175/195 % av middelvannføringen. Installert effekt er oppgitt til 8,8/7,6 MW. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 1200 l/s om sommeren og 200 l/s resten av året. Kraftverket vil med dette ha en årlig produksjon på 29,1/23,5 GWh.

Namsskogan kommune er positiv til småkraftutbygging i kommunen. **Fylkesmannen i Nord-Trøndelag** (nå Statsforvalteren i Trøndelag) kan akseptere en utbygging dersom det gjennomføres avbøtende tiltak som sikrer leveområdene for småblank. **Nord-Trøndelag fylkeskommune** (nå Trøndelag fylkeskommune) er positive til alternativ B under forutsetning av at småblank og kulturminner ivaretas. **Sametinget** kan akseptere en utbygging av Flåttådalselva. Begge siidaene i **Vestre Namdal reinbeitedistrikt** er imot tiltaket. **Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag** (nå Trøndelag) er imot at det gis konsesjon til

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Steinar Pettersen
22 24 61 39

Flåttådalselva kraftverk. **Direktoratet for mineralforvaltning, Jernbaneverket** (nå: **Bane NOR**), **Mattilsynet** og **Avinor** har ingen merknader til søknaden.

2. NVEs vedtak

NVE har gitt følgende oppsummering av saken sammen med Litlflåttådalselva i "KSK-notat 75/2017 Bakgrunn for vedtak" av 13.11.2017:

"I vedtakene har NVE lagt vekt på hvordan en utbygging av Litlflåttådalselva og Flåttådalselva vil påvirke reindrifta, namsblank og biologisk mangfold. Den samlede belastningen på reindrift er vurdert i alle sakene i småkraftpakke Vestre Namdal, mens namsblank er vurdert for Litlflåttådalselva og Flåttådalselva kraftverk. Biologisk mangfold er vurdert samlet der det har vært naturlig. For Flåttådalselva kraftverk, hvor det er søkt om å fraføre vann over flere km i et nasjonalt laksevassdrag, har påvirkning på namsblank alene vært avgjørende for denne saken. NVE mener Flåttådalselva kraftverk ikke lar seg avbøte tilstrekkelig for noen av alternativene. Vi mener ulempene er langt større enn fordeler ved tiltaket, knyttet opp mot om lag 29,1 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon og øvrige lokale ringvirkninger. NVE mener at de ikke-prissatte konsekvensene ved en eventuell bygging av Litlflåttådalselva kraftverk i stor grad kan avbøtes. Likevel blir kostnadene ved bygging av kraftverkene og regionalnettsledningen så store at en utbygging ikke er samfunnsøkonomisk lønnsom. Kriteriet for å gi konsesjon er derfor ikke oppfylt."

NVE har senere omgjort avslaget til Litlflåttådalselva kraftverk til konsesjon pga. oppdaterte kostnadsberegninger for nettilknytningen av kraftverket. Konsesjonen er påklaget og vedtak er fattet samtidig av departementet d.d.

3. Klagen og innkomne innspill til departementet

Ulvig Kiær AS har klaget på avslaget i brev av 03.12.2017 og har utdypet klagen i brev av 15.02.2018. Fra sistnevnte brev gjengis klagernes egen sammenfatning av momentene i klagen:

"

- *Namsskogans høringsuttalelse gjengis ikke korrekt.*
- *Fylkesmannen aksepterer utbygging.*
- *Rimelig utbyggingskostnad – 3,47 kr/kWh for alternativ B1/B2.*
- *NTE Nett har kapasitet til å motta produksjonen i reinvestert nett til en rimelig kostnad.*
- *Det er lagt for liten vekt på de positive virkningene av tiltaket.*
- *Valgte utdrag fra offentlige dokumenter ensidig utvalgt. De som taler for, er utelatt.*
- *Begrunner avslag med undersøkelser i andre områder/elver. Får dermed ikke en konkret vurdering av konsesjonssøkt prosjekt.*
- *Avslagets begrunnelse dokumenteres med begrep som ikke urimelig å anta, indikasjoner o.l.*

- *Enighet om at den samlede belastningen ikke anses som så stor at den er avgjørende for konsesjonsspørsmålet for de fleste biologiske tema.*
- *Uenighet om Flåttådalselvas verdi og konsekvenser for namsblank.*

Departementet oppsummerer klagen som følger:

- Klager viser til følgende momenter fra St.prp. nr. 32 (2006.-2007) Nasjonale laksevasdrag og –fjorder:
 - *Nye vannkraftprosjekter ikke skal skade produksjonen av villaks vesentlig*
 - *Skadevirkningene skal unngås gjennom tilpasninger og avbøtende tiltak*
 - *Vannkraftutbygging skal ikke tillates dersom der er fare for betydelig skade på viktige laksebestander*
 - *Etablering av nasjonale laksevasdrag skal ikke svekke grunnlaget for næringsvirksomhet i distriktene*
 - *Føringer for ny kraftproduksjon som kan få konsekvenser for villaksen antas ikke å få særlige konsekvenser*
- Det vises videre til omtalen av Namsen i proposisjonen hva gjelder mulige kraftprosjekter.
- Klager gjennomgår NVEs begrunnelse for avslaget, bl.a. hvordan Fylkesmannen og kommunens uttalelser er gjengitt og vurdert, og reiser spørsmålsteget ved at NVE har overprøvd Fylkesmannens fiskefaglige vurderinger.
- Det vises til at Fylkesmannen selv definerer sin egen rolle som høringspart i utbyggingssaker, der det framgår at Fylkesmannen ikke bare skal ivareta sektorinteressene miljø og landbruk, men også skal se regionale og nasjonale interesser i sammenheng.
- Videre viser klager til at NVE i vurderingen av konsekvensene for har tatt utgangspunkt i forekomster i Frøyningseelva og Mellingselva, hvor hydrologien ikke kan sammenlignes med hydrologien i Flåttådalselva.
- Klager imøtegår hvordan NVE har vurdert prosjektets lønnsomhet, bl.a. hva gjelder kraftverkets beregnede levetid og bruk av kalkulasjonsrentefot.
- Klager har ellers mange merknader knyttet til NVEs konkrete drøfting i KSK-notat 75/2017, i hovedsak hva gjelder forholdet til småblank.
- Avslutningsvis blir det påpekt av klager at de samfunnsmessige fordelene av tiltaket er for lite vektlagt, og at det må tas hensyn til at Namsskogan er en næringssvak kommune, og at (tidligere) Nord-Trøndelag fylke i stor grad er båndlagt gjennom vassdragsvern og andre vernevedtak. Departementet siterer fra klagen:

"Etter vår mening må det være en høy terskel for å avslå konsesjonssøknader i de gjenværende områdene som ikke er varig vernet, og vi forventer at slik problematikk blir grundig belyst i ankesaken. Hvis ikke vil NVE's behandling i denne og lignende saker oppfattes som en egen vernepolitikk på siden av Stortingets føringer."

Departementet har 01.03.2021 mottatt justerte planer for inntaksløsning fra klager. Endringen er begrunnet i usikkerhet knyttet til hvor vandringshinderet for småblank befinner seg i Flåttådalselva. Løsningen innebærer inntak med undervannsterskel, inntaksrist og inntakshus i elvas høyre bredd. Inntaksbassenget etableres oppstrøms en naturlig fjellterskel. Terskelen blir ikke berørt, og etter skanning av terskelprofilen vil styring av vannstanden i inntaksbassenget sikre minstevannføringen. Løsningen skal etableres 300 meter oppstrøms tidligere planlagt inntak, og vil ifølge klager sikre fiskevandringen forbi inntaket. I innspillet blir det også lagt opp til at perioden med minstevannføring om sommeren kan utvides med én måned om høsten, og at vilkårene kan vurderes på nytt etter et visst antall driftsår. Klager har også foreslått prøvereglement for å vurdere effekten av de avbøtende tiltakene.

I tillegg til beskrivelse av planendringen med begrunnelse, kart og visualisering, ble det samtidig oversendt vurderinger av fiskeribiolog, hydrolog og lokalkjent. Det er i tillegg gjort en vurdering av terrestrisk naturmangfold på strekningen mellom opprinnelig og ny inntaksplassering.

4. Departementets merknader

Tillatelse til Flåttådalselva kraftverk kan gis om "*fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser*", jf. vannressursloven § 25 første ledd.

Departementet vil drøfte de merknadene i innsigelsene/klagene som er nødvendig for å begrunne avgjørelsen. Departementet kan også ta hensyn til forhold som ikke er tatt opp i innsigelsen eller i klagen.

Samfunnsnytte og prissatte konsekvenser

Den viktigste samfunnsnyttien med Flåttådalselva kraftverk vil være produksjon av fornybar energi. Kraftverket kan produsere om lag 29,1 GWh, alternativt 23,5 GWh/år. Tiltaket vil kunne ha positive konsekvenser for lokalt og regionalt næringsliv og sysselsetting under anleggsperioden. Videre kan utbyggingen bidra til inntekter til søkerne og Namsskogan kommune.

Søker har i forbindelse med klagen foretatt nye kostnadsberegninger. Flåttådalselva kraftverk har beregnede kostnader på 84 mill. kr (kostnadsår 2017). Justert til kostnadsår 2020 blir utbyggingskostnadene 93,9 mill. kr som gir en utbyggingspris på 4,00 kr/kWh.

Departementet har til behandling klager på fire søknader om småkraftverk i Flåttådalen/Nessadalen. Avhengig av hvilke tiltak som får konsesjon, og blir realisert, må det

påregnes anleggsbilag for tilknytning til nett for alle tiltakene. Tensio AS (tidligere NTE Nett) har estimert anleggsbidraget for tilknytning av Flåttådalselva kraftverk og Litlflåttådalselva kraftverk samlet til om lag 14 millioner kroner, hvorav Flåttådalselvas andel utgjør om lag 8,5 millioner kroner ved realisering av begge tiltakene. Når anleggsbidraget også tas i betraktning, blir utbyggingsprisen 4,36 kr/kWh, alternativt 4,59 kr/kWh dersom Flåttådalselva kraftverk må bære alle kostnadene ved tilknytning til nett.

Prosjektets inntektsside, representert ved nåverdien av prosjektet, inngår som et element i departementets samlede vurdering av prosjektets fordeler og ulemper. Departementet har gjort en beregning av nåverdien basert på oppgitte investeringskostnader fra søker, typiske driftskostnader på 4 øre/kWh, forventet produksjon og et utfallsrom for kraftprisen slik det er modellert av NVE fram mot 2040 (høy/lav/basis). Gitt forutsetningene for investerings- og driftskostnader har kraftverket positiv nåverdi når en legger NVEs basisprisbane til grunn. Usikkerheten i denne fasen er normalt betydelig både når det gjelder faktisk produksjon og kostnader.

Tiltakshaver har synliggjort en alternativ beregning av de prissatte virkningene, hvor det er lagt til grunn en lengre levetid på anlegget i tillegg til lavere kalkulasjonsrentefot. Til dette er det å bemerke at departementet følger NOU 2012:16 "Samfunnsøkonomiske analyser" og Finansdepartementets rundskriv R-109/14 i beregningene av de prissatte virkningene. NVE har lagt de samme forutsetningene til grunn.

Departementet vil understreke at klagebehandlingen skjer på grunnlag av en helhetlig avveining av prosjektets samlede fordeler og ulemper. I denne avveiningen vil ikke-prissatte virkninger stå sentralt.

Småblank

Den stasjonære (relikte) laksebestanden i Namsen omtales både som *namsblank* og *småblank*. Departementet bruker navnet *småblank*, som Artsdatabanken anbefaler.

NVE har lagt avgjørende vekt på hensynet til småblank i sitt avslag på søknaden om Flåttådalselva kraftverk. Departementet merker seg at ulempene for småblank er vurdert som *langt større* enn fordelene ved en utbygging.

Departementet vil påpeke at det ikke synes å være uenighet om at Flåttådalselva er levested for småblank, selv om prøvefiske og andre undersøkelser tyder på at oppvandringen av småblank i Flåttådalselva ikke er betydelig.

Departementet registrerer at det heller ikke er uenighet om at stasjonære laksebestander i nasjonale laksevassdrag er underlagt det samme beskyttelsesregimet som anadrom laks. Hva dette beskyttelsesregimet innebærer, har imidlertid NVE og klager ulik oppfatning av.

NVE har i sitt vedtak vist til kapittel 6.1 i St.prp. nr. 32 (2006-2007). Dette kapitlet beskriver beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag, der det framgår at tiltak ikke kan

gjennomføres når det *"-fører til endring av naturlig vannføring, vanntemperatur, vannkvalitet eller vandringsforhold på lakseførende strekning som er av nevneverdig negativ betydning for laksen"*.

Klagers sitat fra samme dokument er hentet fra kapittel 3 og kapittel 8, som inneholder en beskrivende del om *"Vern og utvikling av laksebestandene"* (kapittel 3) og *"Økonomiske og administrative konsekvenser"* av etableringen av nasjonale laksevasdrag (kapittel 8).

Departementet mener det ikke er tvil om at det er beskyttelsesregimet som er beskrevet i kapittel 6.1 som må legges til grunn i vurderingen av kraftutbyggingstiltak.

Departementets egne retningslinjer for små vannkraftverk omhandler også nasjonale laksevasdrag og tar utgangspunkt i beskyttelsesregimet for nasjonale laksevasdrag slik dette framgår av stortingsproposisjonen. Departementet siterer de føringene som framgår av retningslinjene hva gjelder nasjonale laksevasdrag:

"

- *I nasjonale laksevasdrag vil det være en særskilt terskel for å tillate nye tiltak og aktiviteter som kan skade villaksen.*
- *Vassdragsreguleringer som medfører endring av naturlig vannføring, vanntemperatur, vannkvalitet eller vandringsforhold på lakseførende strekning kan ikke gjennomføres uten etter nøye vurdering.*
- *[...]*
- *Det kan åpnes for prosjekter som ikke fører til endring av naturlig vannføring, vanntemperatur, vannkvalitet eller vandringsforhold som er av nevneverdig negativ betydning for laksen.*
- *[...]"*

Departementet er ikke enig med klager i at et vesentlighetskriterium må legges til grunn i vurderingen av tiltaket hva gjelder konsekvenser for småblank.

Klager er særlig er kritisk til at NVE har overprøvd Fylkesmannens vurdering av Flåttådalselva kraftverks konsekvenser for småblank. Fylkesmannen mener at berørt strekning ikke er spesielt godt egnet som leveområde for småblank, og at dette særlig gjelder øvre del.

Departementet vil vise til NINA Rapport 105 *Kartlegging av småblankforekomst i sidevasdrag til Øvre Namsen (2014)* som oppsummerer drivtellingene gjennomført på utbyggingsstrekningen i 2011 og i øvre del av Flåttådalselva i 2012. Flåttådalselva omtales som en sideelv til Namsen med stort potensial for småblank. Det framgår at det er gjort observasjoner av småblank på strekningen som omfattes av utbyggingsplanen, også rett oppstrøms planlagt inntak på kote 222. Det framgår også at det på deler av strekningen var

vanskelige observasjonsforhold, og at deler av strekningen ikke ble undersøkt. Det ble ikke observert småblank ved drivtellingen i øvre del av Flåttådalselva (Nessaelva), dvs. oppstrøms planlagt tiltak.

Departementet mener det er utvilsomt at Flåttådalselva er et leveområde for småblank. Det synes imidlertid uavklart hvor langt opp i elva småblank vandrer, og om Flåttådalselva også må regnes som gyte- og oppvekstområde.

Det blir påpekt fra klagers side at andre sideelver har et hydrologisk regime som favoriserer småblank i langt større grad enn Flåttådalselva. NVE er enig med klager i at det er andre sideelver til Namsen som har bedre naturgitte forhold for småblank, men legger til grunn at dette ikke kan brukes som argument for å forverre forholdene i Flåttådalselva.

Klager legger også stor vekt på at de naturlige vannstandsvariasjonene er store i Flåttådalselva, og at en minstevannføring tilsvarende 10-persentilen om sommeren derfor vil ivareta hensynet til småblank. NVE viser til at Flåttådalselva kraftverk vil utnytte om lag 70 % av tilgjengelig tilsig til inntaket. NVE mener dette både vil redusere vanndekket areal og vannhastighet, og at dette vil forverre forholdene for småblank, bl.a. ved at andre arter vil få et konkurransefortrinn i tillegg til at småblank vil få reduserte leveområder.

Klagers nye inntaksløsning innebærer at det ikke bygges inntaksdam, og at inntaks-konstruksjonen dermed ikke vil representere et vandringshinder for småblank eller andre fiskearter. Klager mener også at utbyggingen vil innebære forbedrede vandringsmuligheter for småblank pga. redusert strømhastighet i områder av elva som er kritisk for oppvandringen.

Departementet legger til grunn at undersøkelser i Flåttådalselva har vist at det kan være oppvandring av småblank forbi tiltaksområdet, men at det i svært begrenset grad er registrert småblank ved eller oppstrøms planlagt inntak. Etter departementets syn har elva oppstrøms tiltaksområdet svært begrenset verdi for småblank.

Departementet slutter seg til NVEs vurdering om at en utbygging av Flåttådalselva kraftverk både vil redusere vanndekket areal og vannhastigheten på utbyggingsstrekningen. Slipp av minstevannføring tilsvarende 10-persentilen om sommeren vil etter departementets syn ikke i tilstrekkelig grad bøte på ulempene som følge av vannføringsreduksjonen på utbyggingsstrekningen. Dette gjelder også ved en utvidelse av sommervannslippet fra 30. september til 31. oktober.

NVE har etter departementets syn gjort en tilfredsstillende vurdering av hvilke konsekvenser for småblank som må påregnes ved en utbygging av Flåttådalselva kraftverk, og legger til grunn at denne er i samsvar departementets forventninger slik disse kommer til uttrykk i retningslinjene for små vannkraftverk.

Utbyggingen vil etter departementets syn, også med de foreslåtte justeringene av tiltaket, utvilsomt ha *nevneverdig negativ betydning* for småblank i strid med beskyttelsesregimet for nasjonale laksevasdrag. På dette grunnlag anser departementet det heller ikke som relevant å vurdere klagers innspill om prøvereglement.

Andre forhold

NVE mener at Flåttådalselva kraftverks konsekvenser for småblank alene tilsier at søknaden må avslås. Departementet slutter seg til NVEs vurdering.

5. Departementets vedtak

Klagen fra Ulvig Kiær AS tas ikke til følge. Departementet opprettholder NVEs avslag på søknaden om bygging av Flåttådalselva kraftverk.

Dette vedtaket kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd, første punktum.

Med hilsen

Katrin Lervik (e.f.)
underdirektør

Steinar Pettersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Namsskogan kommune
Mona og Kjell Asgeir Trones
Norges vassdrags- og energidirektorat
Naturvernforbundet i Trøndelag
Sametinget / Sámediggi
Statsforvalteren i Trøndelag
Trøndelag fylkeskommune
Vestre Namdal reinbeitedistrikt, Meidalsgruppen
Vestre Namdal reinbeitedistrikt, Tovengruppen